

Sınıf Öğretmeni Adaylarının Akademik Öz Yeterlik İnançları*

Academic Self-Efficacy Beliefs of Prospective Primary School Teachers

Aytunga OĞUZ
Dumlupınar Üniversitesi, Türkiye
aytunga@dumlupinar.edu.tr

Özet

Bu araştırmanın amacı, sınıf öğretmeni adaylarının akademik öz yeterlik inançlarını ortaya koymak ve bu inançların çeşitli değişkenlerine göre değişip değişmediğini incelemektir. Araştırmanın çalışma grubunu, Dumlupınar Üniversitesi Eğitim Fakültesinde öğrenim gören 148 Sınıf Öğretmenliği öğrencisi oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak Jerusalem ve Schwarzer (1981) tarafından geliştirilen; Yılmaz, Gürçay ve Ekici (2007) tarafından Türkçe'ye uyarlanan ve geçerlik güvenilirlik çalışmaları yapılan "Akademik Öz yeterlik Ölçeği" kullanılmıştır. Verilerin çözümlenmesinde betimsel istatistikler, t testi, varyans analizi, Scheffe testi, Kruskal Wallis H ve Mann Whitney U testleri kullanılmıştır. Elde edilen bulgulara göre, sınıf öğretmeni adaylarının akademik öz yeterlik inançları genel olarak yüksek düzeydedir. Öğretmen adayları, sınavlara yeterince hazırlandıklarında başarılı olacaklarına daha yüksek düzeyde inanmaktadırlar. Her sınavda başarılı olabileceklerine ilişkin öz yeterlik inançları ise, daha alt düzeydedir. Sınıf öğretmeni adaylarının akademik öz yeterlik inançları; yaş, sınıf düzeyi, KPSS'ye girip öğretmen olma düşüncesi gibi değişkenlere göre anlamlı farklılık göstermektedir. Yirmiiki yaş ve üstündeki sınıf öğretmeni adaylarının akademik öz yeterlik inançları, 20-21 yaşlarındaki öğretmen adaylarının öz yeterlik inançlarından anlamlı olarak daha yüksek düzeydedir.

Anahtar Sözcükler: Sınıf öğretmeni adayı; öğretmen eğitimi; akademik öz yeterlik.

Abstract

The purpose of this study is to put forward the academic self-efficacy beliefs in prospective primary school teachers and investigate whether or not they tend to change according to diverse variables. The study group consists of 148 prospective primary school teachers at the Education Faculty of Dumlupınar University. "The Academic Self-Efficacy Scale", which was originally developed by Jerusalem and Schwarzer (1981) and adapted to Turkish by Yılmaz, Gürçay and Ekici (2007) was used as the data collection instrument. Descriptive statistics, t- testing, one-way variance analysis, Scheffe test, Kruskal Wallis's H test and Mann Whitney's U test were employed for analyzing data obtained. Based on findings of this study, the academic self-efficacy beliefs of prospective primary school teachers generally retain a high level. The prospective teachers tend to believe at higher levels that they would attain success, to the extent that they prepare well for their exams. On the other hand, self-efficacy beliefs for achieving success in each and every exam they take retain a

---

** Bu makale, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi tarafından 21-23 Mayıs 2009 tarihleri arasında Eskişehir'de düzenlenen VIII. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu'nda sunulan bildirinin geliştirilmiş halidir.

lower level. The academic self-efficacy beliefs of prospective primary school teachers exhibit a significant difference by such variables as age, level of grade, thoughts for becoming a teacher after taking and passing KPSS (Public Servant Selection Test). The academic self-sufficiency beliefs of prospective class teachers of or above twenty-two years of age are at significantly higher levels than those of prospective teachers in an age range of 20-21.

Keywords: *Prospective primary school teacher; teacher's training; academic self-efficacy.*

Giriş

Sınıf öğretmenlerinin sahip oldukları yeterlikler ilköğretim programlarının etkili bir biçimde uygulanmasında önemli rol oynayan öğelerden birisidir. Sınıf öğretmenlerinin, öğrenme ortamlarını etkili bir biçimde düzenleyebilmeleri ve öğrencilerinin öğrenmelerine rehberlik edebilmeleri sahip oldukları yeterliklere bağlıdır. Bu nedenle, sınıf öğretmenliği programlarında, öğretmen adaylarına, öğretmenlik mesleğiyle ilgili yeterliklerin en üst düzeyde kazandırılması gerekmektedir. Öğretmen adaylarının yeterliklerinin geliştirilmesi öz yeterlik inançlarının geliştirilmesinde de rol oynamaktadır.

Öz yeterlik inancı; bireylerin çeşitli durumlarda performanslarını ortaya koyma yeterliklerine ilişkin inançlarıdır (Bandura, 1994). Bandura'ya göre öz yeterlik, bireyin, belirlenen amaçlara erişmek için eylemleri gerçekleştirme ve düzenleme yeterliklerine ilişkin kişisel yargılarıdır. Birey bu yargılarıyla; öz yeterlik düzeyini, onun genellenebilirliğini, etkinliklerdeki ve koşullardaki gücünü değerlendirmeye çalışır (Bandura, 1977a, 1997, akt., Zimmerman, 2000). Öz yeterlik, bireyin bir beceriyi yapabilme yeterliliğini değil, o beceriyi yapabilme yeterliliğine ilişkin inancını belirtmektedir. Öz yeterlik yargıları özellikle, gelecekte yapılacak işleri ortaya koymakta ve belirlenen etkinlikleri gerçekleştirmeden önce yapılmaktadır (Zimmerman, 2000). Sınıf öğretmeni adaylarının geliştirecekleri öz yeterlik inançları, onların öğrenim ve mesleki yaşantılarında belirleyici rol oynayabilir. Öz yeterlik inancı güçlü olan öğretmen adayları yaptıkları işlerde daha iyi performans gösterebilirler. Bandura (1986, akt., Hazır-Bıkmaz, 2004a), insanların kendi yeterlikleriyle ilgili inançlarının belirli bir durumda gösterecekleri performansın belirleyicisi olduğunu belirtmektedir.

Öz yeterlik inançları, bireyin; bilişsel, güdüsel, duyuşsal ve karar alma süreçlerinin işleyişinde önemli rol oynamaktadır. Bu inançlar; bireyin kendisini geliştirmesini, güdülenme düzeyini, güçlükler karşısında direnç göstermesini, duygusal yaşam kalitesini artırmasını ve önemli kararlar alırken seçimlerini etkilemektedir (Bandura, 1994; Bandura, 2002). Etkinliklerini düzenleyebilmede kendilerini yeterli olarak algılayan öğrencilerin akademik öz yeterlik inançları güçlü olmaktadır ve bu öğrenciler daha yüksek akademik performans göstermektedirler (Zimmerman, Bandura ve Martinez-Pons, 1992). Öz yeterlik inançlarının diğer inançlarla, güdülenmeyle, akademik seçimlerle ve başarıyla ilişkili olduğu belirtilmektedir (Pajares, 1996).

Öz yeterlik inançları, dört kaynağın etkisiyle oluşmaktadır. Bunlar; doğrudan yaşantılar, dolaylı yaşantılar, sözel ikna, fizyolojik ve duygusal durumlardır (Zimmerman, 2000). Bu inançlar öğrencilerin başarı ya da başarısızlık durumlarından etkilendiğinden (Bong, 2004), öğretmen adaylarına etkili öğrenme ortamlarında başarılı olma olanakları sağlanması onların öz yeterlik inançlarını güçlendirebilir. Öğretmen adaylarının öz yeterlik inanç düzeylerinin yüksek olması, amaçlarına odaklanmalarını, ortaya çıkan engeller karşısında mücadele edebilmelerini, elde edecekleri sonuçlara ilişkin beklentilerini ve etkili öğretmenlik davranışları geliştirmelerini önemli ölçüde etkileyebilir. Bu nedenle, öğretmen adaylarının öz yeterlik inançlarının belirlenmesi ve öz yeterlik inançlarının güçlendirilmesini sağlayacak yaşantıların düzenlenmesi önem taşımaktadır.

Alanyazında, öz yeterlikle ilgili gerçekleştirilen araştırmaların bazılarında, öğrencilerin genel akademik öz yeterlik inançları, başka bir deyişle, bireyin akademik bir görevi başarıyla yerine getirebilmesine ilişkin öz yeterlik inançlarının (Bong, 2004; Cassidy ve Eachus, 2000; Durdukoca, 2010; Jackson, 2002; Yılmaz, Gürçay ve Ekici, 2007) incelendiği görölmektedir. Araştırmaların bir kısmında öğrencilerin, Biyoloji, Matematik, Fen vb. gibi belli bir alandaki öz yeterlik inançları (Akbaş ve Çelikkaleli, 2006; Bong, 2004; Hazır-Bıkmaz, 2004b) üzerinde çalışılırken; bir kısmında da öğretmen öz yeterlik inançlarına (Altunçekiç, Yaman ve Koray, 2005; Erdem, 2008; Otacioğlu, 2008; Senemoğlu, Demirel, Yağcı, ve Üstündağ, 2009; Taşkın ve Hacıömeroğlu, 2010; Yaşar, Gültekin ve Ersoy, 2006; Yılmaz ve Çokluk Bökeoğlu, 2008) yönelik çalışmalar gerçekleştirmiştir. Ancak, Türkiye’de öğretmen adaylarının akademik öz yeterliklerini inceleyen sınırlı sayıda araştırmaya rastlanmıştır. Bu konuda, daha fazla araştırma bulgusuna gereksinim duyulmaktadır.

Araştırma bulgularına göre akademik öz yeterlik bireyin performansı ile ilişkilidir (Bong, 2004; Jackson, 2002). Akademik öz yeterlik öğrencinin bilişsel ve bilişüstü strateji kullanımını ve buna bağlı olarak da öz düzenleme sürecini etkilemektedir. Sınıf içi çalışmalar, ev ödevleri, sınavlar, raporların hazırlanması, motivasyon, akademik başarı ile akademik öz yeterlik arasında ilişkiler bulunmaktadır (Schunk ve Pajares, 2005). Marsden, Carroll ve Neill’in (2005) araştırmasında da akademik öz yeterliğin üniversite öğrencilerinin dürüst olmayan akademik davranışlarını yordayan değişkenlerden birisi olduğu belirtilmektedir.

Sınıf öğretmeni adaylarının akademik öz yeterlik inançlarının incelenmesi; davranışlarını anlama, açıklama ve geliştirme olanağı sağlayabilir. Sınıf öğretmeni adaylarının akademik öz yeterliklerinin belirlenmesi, öğrenimleri esnasında gösterecekleri çabalarının, problemlerle baş edebilme güçlerinin ve başarılarının yordanmasına katkı getirebilir. Bu araştırmada, sınıf öğretmeni adaylarının akademik öz yeterlik inançlarının saptanması ve bu inançların çeşitli değişkenlere göre farklılaşıp farklılaşmadığının belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu genel amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

1. Sınıf öğretmeni adaylarının akademik öz yeterlik inançları ne düzeydedir?
2. Sınıf öğretmeni adaylarının akademik öz yeterlik inançları ile cinsiyetleri, yaşları, sınıf düzeyi, üniversiteye giriş tercihleri, KPSS sınavında başarı göstererek öğretmen olup olamayacaklarına ilişkin görüşleri arasında anlamlı fark var mıdır?

Yöntem

Sınıf öğretmeni adaylarının akademik öz yeterlik inançlarını belirlemeyi amaçlayan bu araştırma tarama modelinde gerçekleştirilmiştir.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu 2008-2009 Eğitim-öğretim yılı Bahar yarıyılında Dumlupınar Üniversitesi Eğitim Fakóltesi’nin; Sınıf Öğretmenliği Programında öğrenim gören 148 lisans öğrencisi oluşturmuştur. Araştırmaya katılan sınıf öğretmeni adaylarından 91’i kadın (% 61,5), 57’si (% 38,5) erkektir. Öğretmen adaylarının 50’si (% 33,8) birinci sınıf, 33’ü (% 22,3) ikinci sınıf; 43’ü (% 29,1) üçüncü sınıf; 22’si (% 14,9) dördüncü sınıfta öğrenim görmektedir. Öğretmen adaylarının yaşları 18-25 yaş arasındadır ($\bar{x} = 20.57$, $s = 1.38$).

Veri Toplama Aracı

Araştırmada, veri toplama aracı olarak kişisel bilgi formu ile Jerusalem ve Schwarzer (1981) tarafından geliştirilen; Yılmaz, Gürçay ve Ekici (2007) tarafından Türkçe’ye uyarlanan ve geçerlik güvenilirlik

çalışmaları yapılan "Akademik Öz yeterlik Ölçeği" kullanılmıştır. Kişisel bilgi formunda; sınıf öğretmeni adaylarının cinsiyetleri, sınıfları, programı isteyerek seçip seçmedikleri, üniversiteye girişte bu programın kaçınıcı tercihleri olduğu, bu programda öğrenim görmekten memnun olup olmadıkları, genel akademik başarı ortalamaları ve KPSS'de başarı göstererek öğretmen olabileceklerini düşünüp düşünmediklerine ilişkin sorulara yer verilmiştir.

Akademik öz yeterlik ölçeği yedi maddeden oluşmaktadır. Ölçek maddeleri; 1-Bana hiç uymuyor, 2-Bana çok az uyuyor, 3-Bana uyuyor, 4-Bana tamamen uyuyor biçiminde 4'lü dereceleme ile yanıtlanmaktadır. Ölçeğin iç tutarlık katsayısı (Cronbach alfa) $\alpha = 0.79$ 'dur (Yılmaz, Gürçay ve Ekici, 2007). Bu araştırmada ise, iç tutarlık katsayısı $\alpha = 0.62$ olarak bulunmuştur. Bir ölçeğin güvenilirlik katsayısının 0.60-0.80 arasında olması, oldukça güvenilir olduğu anlamına gelmekte ve grup karşılaştırmalarında kullanılmak üzere hazırlanan ölçme araçlarının güvenilirliklerinin 0.60-0.80 arasında olabileceği belirtilmektedir (Özçelik, 1989).

Verilerin Çözümlemesi

Verilerin çözümlemesinde öncelikle, sınıf öğretmeni adaylarının akademik öz yeterlik inançlarını ortaya koymak amacıyla, "Akademik Öz yeterlik Ölçeği"ne verdikleri yanıtların aritmetik ortalama, standart sapma gibi betimsel istatistikleri hesaplanmıştır. Daha sonra, sınıf öğretmeni adaylarının kişisel özelliklerine göre akademik öz yeterlik inançlarının farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiştir. Veri setlerinin normallik ve varyansların homojenliği koşullarını sağlayıp sağlamadığı incelenmiştir. Normal dağılım gösteren verilerin analizinde parametrik testler yapılmıştır. Buna göre, cinsiyetlerine ve programı isteyerek seçip seçmemelerine göre yapılan karşılaştırmalarda t testi kullanılmıştır. Öğretmen adaylarının akademik öz yeterlik inançlarının; yaşa, sınıf düzeyine, üniversite giriş tercihlerine, genel başarı not ortalamalarına göre, karşılaştırılmasında ise, tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır. Analizlerde anlamlı fark bulunması durumunda, farkın kaynağı Scheffe testi ile incelenmiştir.

Öğretmen Adaylarının akademik öz yeterlik inanç puanlarının, öğrenim gördükleri programdan memnun olup olmamalarına ve KPSS'de başarı göstererek öğretmen olabileceklerini düşünüp düşünmemelerine göre farklılık gösterip göstermediğinin karşılaştırılmasında ise, veri setleri normal dağılım göstermediğinden parametrik olmayan testlerden olan Kruskal Wallis H testi kullanılmıştır. Farkın kaynağını belirlemek için, ikili karşılaştırmalarda Mann Whitney U testi yapılmıştır. Verilerin çözümlemesinde ve yorumlanmasında anlamlılık düzeyi olarak 0.05 alınmıştır.

Bulgular

Bu bölümde, araştırmanın alt problemleri doğrultusunda, ölçme aracından elde edilen bulgular sunulmuştur. Öncelikle, sınıf öğretmeni adaylarının akademik öz yeterlik inançları ile ilgili bulgulara, ardından kişisel özelliklerine göre yapılan karşılaştırmalardan elde edilen bulgulara yer verilmiştir. Bu bölümde yapılan çözümlemelerde elde edilen puanlar, ölçekteki madde sayısına bölünerek 1-4 arası puana dönüştürülmüş ve aritmetik ortalamalar dördü puana göre verilmiştir. Böylece, öğretmen adaylarının puanlarının karşılaştırılabilmesi ve cevap ölçeğindeki karşılığının kolay görülebilir olması sağlanmıştır. Sınıf öğretmeni adaylarının akademik öz yeterlik inançlarına ilişkin bulgular Çizelge 1'de sunulmaktadır.

Çizelge 1. Sınıf Öğretmeni Adaylarının Akademik Öz Yeterlik İnanç Puanları

<i>Değişken</i>	<i>N</i>	<i>En Düşük Puan</i>	<i>En Yüksek Puan</i>	$\bar{x}$	<i>s</i>
Akademik öz yeterlik	148	1.57	4.00	2.90	0.42

Çizelge 1’de görüldüğü gibi, sınıf öğretmeni adaylarının akademik öz yeterlik inanç puan ortalaması $\bar{x}$ =2.90, standart sapması ise s=0.42’dir. Puan ortalaması, yanıt ölçeğinde “Bana uyuyor” düzeyine karşılık gelmektedir. Katılımcıların en yüksek katılım gösterdikleri madde, “Yeterince hazırlandığım zaman sınavlarda daima yüksek başarı elde ederim.” ($\bar{x}$ =3.43; s=0.61) maddesidir. Bu maddeye katılım düzeyi, cevap ölçeğinde “bana tamamen uyuyor” düzeyine karşılık gelmektedir. Bu maddeyi “bana uyuyor” düzeyinde sırası ile “İyi not almak için ne yapmam gerektiğini çok iyi biliyorum.” ($\bar{x}$ =3.14; s=0.67); “Sınavlara hazırlanırken öğrenmem gereken konularla nasıl başa çıkmam gerektiğini genellikle bilemem.” ($\bar{x}$ =3.07; s=0.85) maddeleri izlemektedir. Öğretmen adaylarının “bana uyuyor” düzeyinde en düşük katılım gösterdikleri madde ise, “Başarısız olacağım herhangi bir sınav düşünemiyorum.” ($\bar{x}$ =2.91; s=0.83) maddesidir.

Araştırmanın ikinci alt problemine göre, sınıf öğretmeni adaylarının akademik öz yeterlik inançları arasında çeşitli değişkenlere göre anlamlı fark olup olmadığı incelenmiştir. Akademik inanç puanları arasında cinsiyetlerine göre anlamlı fark olup olmadığı bağımsız örneklem için t testi ile analiz edilmiştir. Bu testten elde edilen sonuçlar Çizelge 2’de sunulmuştur.

Çizelge 2. Öğretmen Adaylarının Akademik Öz yeterlik İnanç Puanlarının Cinsiyete Göre “t” Testi Sonuçları

<i>Değişken</i>	<i>Cinsiyet</i>	<i>N</i>	$\bar{x}$	<i>s</i>	<i>sd</i>	<i>t</i>	<i>p</i>
Akademik Öz yeterlik	Kadın	91	2.88	2.81	146	0.863	0.390
	Erkek	57	2.94	3.17			

*p<0.05

Çizelge 2’de görüldüğü gibi, öğretmen adaylarının akademik öz yeterlik inanç puanları arasında cinsiyete göre anlamlı bir fark bulunmamıştır [$t_{(146)} = 0.863$, $p > 0.05$]. Öğretmen adaylarının akademik öz yeterlik inançları arasında yaşa göre anlamlı bir fark olup olmadığı tek yönlü varyans analizi (ANOVA) ile incelenmiştir. Varyans analizi sonuçları Çizelge 3’de görülmektedir.

Çizelge 3. Öğretmen Adaylarının Akademik Öz yeterlik İnanç Puanlarının Yaşa Göre Betimsel İstatistikleri ve Varyans Analizi Sonuçları

<i>Yaş</i>	<i>N</i>	$\bar{x}$	<i>s</i>	<i>Varyansın Kaynağı</i>	<i>Kareler Top.</i>	<i>sd</i>	<i>Kareler Ort.</i>	<i>F</i>	<i>p</i>	<i>Scheffe</i>
1. 18-19 yaş	32	2.87	0.46	Gruplararası	79.507	2	39.754	4.822	.009*	3 > 2
2. 20-21 yaş	85	2.84	0.41							
3. 22 yaş ve ∞	31	3.10	0.40	Gruplarıçi	1195.412	145	8.244			
Toplam	148	2.90	0.42	Toplam	1274.919	147				(1.850)

*p<0.05

Çizelge 3'deki analiz sonuçlarına göre, sınıf öğretmeni adaylarının akademik öz yeterlik inanç puanları arasında yaşa göre anlamlı fark bulunmuştur [$F_{(2-145)}=4.822$, $p<0.05$]. Bu farkın hangi yaş grupları arasında olduğunu belirlemek için Scheffe testi yapılmıştır. Analiz sonuçlarına göre, 22 yaş ve üstü ($\bar{x}=3.10$, $s=0.40$) öğretmen adayları ile 20-21 yaşlarındaki öğretmen adaylarının ($\bar{x}=2.84$, $s=0.41$) akademik öz yeterlik inançları arasında, 22 yaş ve üstü öğretmen adayları lehine anlamlı fark bulunmuştur. Araştırmada, diğer yaş gruplarının akademik öz yeterlik inançları arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Çizelge 4'te Sınıf öğretmeni adaylarının akademik öz yeterlik inançlarının, öğrenim gördükleri sınıflara göre betimsel istatistikleri ve anlamlı olarak farklılaşp farklılaşmadığına ilişkin tek yönlü varyans analizi sonuçları yer almaktadır.

Çizelge 4: Öğretmen Adaylarının Akademik Öz yeterlik İnanç Puanlarının Sınıflara Göre Betimsel İstatistikleri ve Varyans Analizi Sonuçları

Sınıf	N	$\bar{x}$	s	Varyansın Kaynağı	Kareler Top.	sd	Kareler Ort.	F	p	Scheffe
1. Sınıf	50	2.86	0.40	Gruplararası Gruplarıçi Toplam	2.376 23.642 26.019	3 144 147	0.792 0.164	4.825	0.003*	4 > 1 (2.369) 4 > 2 (2.500) 4 > 3 (2.595)
2. Sınıf	33	2.84	0.35							
3. Sınıf	43	2.83	0.45							
4. Sınıf	22	3.20	0.40							
Toplam	148	2.90	0.42							

* $p<0.05$

Çizelge 4'te görüldüğü gibi, sınıf öğretmeni adaylarının akademik öz yeterlik inanç puanları arasında sınıflarına göre anlamlı bir fark bulunmuştur [$F_{(3-144)}=4.825$, $p<0.05$]. Farkın kaynağını ortaya koymak için Scheffe testi yapılmış ve bu testin sonucuna göre; dördüncü sınıfta öğrenim gören sınıf öğretmeni adaylarının akademik öz yeterlik inançları ile ($\bar{x}=3.20$, $s=0.40$); birinci ($\bar{x}=2.86$, $s=0.40$); ikinci ($\bar{x}=2.84$, $s=0.35$); ve üçüncü ($\bar{x}=2.83$, $s=0.45$) sınıfta öğrenim görenlerin akademik öz yeterlik inançları arasında, dördüncü sınıfta öğrenim görenler lehine anlamlı farklar bulunmuştur.

Araştırmada, sınıf öğretmeni adaylarının akademik öz yeterlik inançları arasında, öğrenim gördükleri sınıf öğretmenliği programını isteyerek seçip seçmeme durumlarına göre anlamlı fark olup olmadığı bağımsız örneklem için t testi ile incelenmiştir. Analiz sonuçları Çizelge 5'te sunulmuştur.

Çizelge 5. Öğretmen Adaylarının Akademik Öz yeterlik İnanç Puanlarının Programlarını İsteyerek Seçip Seçmemelerine Göre "t" Testi Analizi Sonuçları

Sınıf Öğretmenliği Programını isteyerek seçme	N	$\bar{x}$	s	sd	t	p
Evet	118	2.89	0.42	146	0.421	0.674
Hayır	30	2.93	0.43			

$p>0.05$

Çizelge 5'te görüldüğü gibi, sınıf öğretmeni adaylarının akademik öz yeterlik inanç puanları arasında programlarını isteyerek seçip seçmeme durumlarına göre anlamlı bir fark bulunmamıştır [$t_{(146)}=0.421$, $p>0.05$].

Öğretmen adaylarının akademik öz yeterlik inanç puanları arasında, genel akademik başarılarına göre anlamlı bir fark olup olmadığı incelenmiştir. Bu amaçla yapılan varyans analizi sonuçları Çizelge 6'da sunulmuştur.

Çizelge 6. Öğretmen Adaylarının Akademik Öz yeterlik İnanç Puanlarının Genel Akademik Başarılarına Göre Betimsel İstatistikleri ve Varyans Analizi Sonuçları

Başarı düzeyi	N	$\bar{x}$	s	Varyansın Kaynağı	Kareler Top.	sd	Kareler Ort.	F	p
1. Zayıf	39	2.95	0.41						
2. Orta	56	2.90	0.39	Gruplararası	0.154	2	0.077	0.432	0.650
3. İyi-pekiyi	53	2.86	0.47	Gruplarıçi	25.865	145	0.178		
Toplam	148	2.90	0.42	Toplam	26.019	147			

p>0.05

Çizelge 6'da görüldüğü gibi, sınıf öğretmeni adaylarının akademik öz yeterlik inanç puanları arasında, üniversitede elde ettikleri genel akademik başarılarına [$F_{(2-145)}=0.432$, $p>0.05$] göre anlamlı bir fark bulunmamıştır. Sınıf öğretmeni adaylarının akademik öz yeterlik inançlarında, üniversiteye girişte sınıf öğretmenliği programını tercihlerine göre anlamlı bir fark olup olmadığı tek yönlü varyans analizi ile incelenmiştir (Çizelge 7).

Çizelge 7. Öğretmen Adaylarının Akademik Öz yeterlik İnanç Puanlarının Program Tercihlerine Göre Betimsel İstatistikleri ve Varyans Analizi Sonuçları

Program Tercihi	N	$\bar{x}$	s	Varyansın Kaynağı	Kareler Top.	sd	Kareler Ort.	F	p
1.-5.	64	2.90	0.48						
6.-10.	39	2.96	0.32	Gruplararası	0.262	2	0.131	0.739	0.479
11. ve üstü	45	2.85	0.41	Gruplarıçi	25.756	145	0.178		
Toplam	148	2.90	0.42	Toplam	26.019	147			

p>0.05

Öğretmen adaylarının akademik öz yeterlik inançları arasında program tercihlerine [$F_{(2-145)}=0.739$, $p>0.05$] göre anlamlı bir fark bulunmamıştır. Araştırmada, sınıf öğretmeni adaylarına, KPSS'de başarı göstererek öğretmen olabileceklerini düşünüp düşünmedikleri sorulmuş ve akademik öz yeterlik inanç puanları arasında, bu soruya verdikleri yanıtlara göre anlamlı fark olup olmadığı incelenmiştir. Elde edilen verileri analiz etmek için Kruskal Wallis H testi kullanılmıştır. Bu testin sonuçları Çizelge 8'de sunulmuştur.

Çizelge 8. Öğretmen Adaylarının Akademik Öz yeterlik İnanç Puanlarının, KPSS'de Başarı Göstererek Öğretmen Olma Düşüncelerine Göre Kruskal Wallis H Testi Sonuçları

Öğretmen olma düşüncesi	N	Sıra ort.	sd	χ^2	p	Anlamlı fark
1. Evet	133	77.43				
2. Birkaç kere KPSS girdikten sonra	13	51.96	2	6.861	.032*	1>2 (U=567*)
3. Hayır	2	26.00				

*p<0.05

Çizelge 8'de görüldüğü gibi, Kruskal Wallis H testi sonuçlarına göre, sınıf öğretmeni adaylarının; akademik öz yeterlik inanç puanları arasında KPSS'de başarı göstererek öğretmen olabileceklerini düşünüp düşünmemelerine göre anlamlı fark bulunmuştur ($\chi^2= 6.861$, $p<.05$). Farkın kaynağını belirlemek için yapılan Mann Whitney U testi sonuçlarına göre, akademik öz yeterlik inanç puanlarındaki farkın, KPSS'de başarı göstererek öğretmen olabileceği düşüncesine "evet" diyenler ile "Birkaç kere KPSS girdikten sonra" öğretmen olacağını düşünenler arasında anlamlı bulunmuştur. Akademik öz yeterlik puanları arasındaki bu fark, "evet" diyenler lehine anlamlıdır ($U=567$, $p<.05$).

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Bu çalışmada sınıf öğretmeni adaylarının akademik öz yeterlik inançları belirlenmeye çalışılmıştır. Sınıf öğretmeni adaylarının akademik öz yeterlik inançlarıyla ilgili görüşlerinin, genel olarak, "bana uyuyor" düzeyine karşılık geldiği belirlenmiştir. Sınıf öğretmeni adaylarının akademik öz yeterlik inançlarının genel olarak yüksek olduğu düşünülebilir. Bu bulgu Yılmaz, Gürçay ve Ekici'nin (2007) araştırma bulgularıyla benzerlik göstermektedir. Ancak, belirlenen bu düzeyin çok yüksek olduğu söylenemez. Ölçek maddelerine göre incelendiğinde, öğretmen adaylarının; "Yeterince hazırlandığım zaman sınavlarda daima yüksek başarı elde ederim." görüşüne, kendilerine "tamamen uyduğunu" belirterek daha yüksek düzeyde katıldıkları görülmektedir. Öğretmen adaylarının sınavlara yeterince hazırlandıklarında başarılı olacaklarına; aksi durumda ise, başarısız olacaklarına ilişkin inançlarının daha yüksek olduğu anlaşılmaktadır. Sınıf öğretmeni adayları diğer tüm maddelerdeki görüşlere "bana uyuyor" düzeyinde katılmışlardır. Bunlar arasında, öğretmen adaylarının en düşük düzeyde katıldıkları madde "Başarısız olacağım herhangi bir sınav düşünmüyorum." görüşüdür. Başka bir anlatımla, her sınavda başarılı olabileceklerine inandıkları ancak, bu inançlarının çok yüksek olmadığı anlaşılmaktadır.

Araştırmada, sınıf öğretmeni adaylarının akademik öz yeterlik inançları çeşitli değişkenlere göre incelenmiştir. Sınıf öğretmeni adaylarının akademik öz yeterlik inançları arasında cinsiyete göre anlamlı bir fark bulunmamıştır. Akademik öz yeterlik inancının cinsiyet değişkeninden etkilenmediği söylenebilir. Bazı araştırmalarda da benzer şekilde, cinsiyet değişkeni öğrencilerin öz yeterlik inançlarında anlamlı fark oluşturmamıştır (Choi, 2005; Taşkın ve Hacıömeroğlu, 2010). Buna karşılık, bu araştırma bulgusu, Durdukoca'nın (2010) öz yeterlik inançlarının erkek öğretmen adayları lehine farklılaştığını belirten araştırma bulgusu ile benzerlik göstermemektedir. Öz yeterlik inançlarıyla ilgili gerçekleştirilen araştırmaların bir kısmında da, öz yeterlik inançlarını etkileyen kaynakların etkisinin cinsiyete göre anlamlı farklılık gösterdiği belirtilmektedir (Usher ve Pajares, 2006a; Usher ve Pajares, 2006b).

Bulgulara göre, sınıf öğretmeni adaylarının akademik öz yeterlik inanç puanları yaşa göre anlamlı farklılık göstermektedir. Yirmiiki yaş ve üstündeki sınıf öğretmeni adaylarının akademik öz yeterlik inançları, 20-21 yaşlarındaki öğretmen adaylarının akademik öz yeterlik inançlarından anlamlı olarak daha yüksek düzeydedir. Bu durum yaşı daha büyük olan sınıf öğretmeni adaylarının yaşça daha küçük olanlara göre daha deneyimli olmalarından kaynaklanmış olabilir. Ancak, bu farkın daha küçük yaş gruplarında anlamlı olarak görülmemesi bu değişkenin etkisinin başka araştırmalarla da incelenerek açıklığa kavuşturulması gereğini doğurmaktadır.

Araştırma bulguları sınıf öğretmeni adaylarının akademik öz yeterlik inançlarının öğrenim gördükleri sınıflara göre anlamlı farklılık gösterdiğini ortaya koymuştur. Dördüncü sınıfta öğrenim gören öğretmen adaylarının akademik öz yeterlik inançları, alt sınıflarda (1.,2.,3.) öğrenim gören öğretmen adaylarının akademik öz yeterlik inançlarından daha yüksek düzeydedir. Bu bulgu, Durdukoca'nın (2010) araştırma bulgusuyla da örtüşmektedir. Bu bulgular doğrultusunda, öğretmen adaylarının geçirdikleri öğrenim yaşantılarının akademik öz yeterlik inançlarını daha güçlü hale getirdiği söylenebilir. Ancak, öz yeterlik inançlarında 3. sınıf ile 1. ve 2. sınıfta öğrenim gören öğrenciler arasında anlamlı farklılık bulunmaması

bu inançların daha çok son sınıfta daha fazla güçlendiğini düşündürmektedir. Sınıf değişkenine göre elde edilen bu bulgular, yaş değişkenine göre elde edilen bulgularla da örtüşmektedir.

Araştırmada, sınıf öğretmeni adaylarının akademik öz yeterlik inançları arasında, KPSS'ye girip öğretmen olma düşüncesine göre anlamlı fark bulunmuştur. KPSS'de başarı göstererek öğretmen olabileceği düşüncesine "evet" diyenler ile "Birkaç kere KPSS girdikten sonra" öğretmen olabileceğini düşünen öğretmen adaylarının akademik öz yeterlik inançları farklılaşmaktadır. KPSS'ye girip öğretmen olabileceğini düşünenlerin akademik öz yeterlik inançları, bu sınava birkaç kere girip öğretmen olabileceğini düşünenlerin akademik öz yeterlik inançlarından daha yüksek bulunmuştur. Akademik öz yeterlik inancı yüksek olan sınıf öğretmeni adaylarının KPSS'yi geçerek öğretmen olabilecekleri düşüncesinde olduğu, düşük akademik öz yeterlik inancına sahip öğretmen adaylarının ise, bu sınava birkaç kere girdikten sonra öğretmen olabileceklerini düşündükleri ya da tahmin ettikleri anlaşılmaktadır. Bu bulgulara göre, sınıf öğretmeni adaylarının akademik öz yeterlik inançlarının, KPSS'ye girip iyi bir puan alarak öğretmen olma beklentileriyle ilişkili olduğu söylenebilir.

Alanyazında öz yeterlik inancı ile sonuç beklentisi birbirinden ayrı fakat birbiriyle ilişkili yapılar olarak görülmektedir. Sonuç beklentisi, bireyin, yaptığı davranışın doğurabileceği sonuçları yaklaşık olarak tahmin edebilmesidir. Bireylerin öz yeterlik inançları yüksek olduğunda, istedikleri sonuçları oluşturabilecekleri için sonuç beklentileri buna uygun olarak biçimlenmektedir (Bandura, 1977, akt., Akbaş ve Çelikkaleli, 2006). Yüksek öz yeterliğe sahip bireyler zihinlerinde, performanslarını destekleyecek olumlu başarı senaryoları oluştururlarken; düşük öz yeterlik inancı olanlar ise, daha çok başarısızlık senaryoları oluşturmaktadır. Öz yeterlik inancı yapılan bir işin sonucuna ilişkin beklentilerin belirlenmesine yardımcı olmaktadır (Deryakulu, 2004).

KPSS sınavı birçok öğretmen adayı için, öğretmen olmanın kapılarını açan önemli bir sınav olarak görülmektedir. Birçok öğretmen adayının her yıl bu sınavda düşük puan alarak öğretmenlik atamasının yapılamaması, öğretmen adaylarının güdülenme düzeyini düşürebilir ve bu sınavda başarılı olamama kaygısı yaşamalarına neden olabilir. Çeşitli nedenlere bağlı olarak öz yeterlik inancı düşük olan öğretmen adaylarının bu sınavı aşarak öğretmen olma gibi bir sonuca ilişkin beklentilerinin de düşük olması doğal karşılanabilir. Sınıf öğretmeni adaylarının geçirdikleri öğrenme yaşantılarının özellikleri, gözlemledikleri dolaylı yaşantılar ve stres, kaygı gibi duyuşsal değişkenler, öz yeterlik algılarını ve buna bağlı olarak güdülenmelerini ve KPSS'den yüksek puan alarak öğretmen olabileme beklentilerini olumsuz yönde etkilemiş olabilir. Zimmerman'ın (2000) da belirttiği gibi, öğrencilerin öz yeterlik inançları, başarıya güdülenmelerinde önemli rol oynamaktadır. Bu nedenle, öğretmen adaylarında güçlü öz yeterlik inançları geliştirilebilirse KPSS sınavında yüksek puan alarak öğretmen olabileme beklenti düzeyleri de artırılabilir.

Sınıf öğretmeni adaylarının akademik öz yeterlik inançları arasında; programlarını isteyerek seçip seçmemelerine, üniversitedeki genel akademik başarılarına ve üniversiteye girişte sınıf öğretmenliği programını tercihlerine göre anlamlı bir fark bulunmamıştır. Öğretmen adaylarının programı isteyerek seçmeleri, akademik başarıları ve program tercihleri, akademik öz yeterlik inançlarını farklılaştırmamaktadır. Alanyazındaki bazı araştırma bulguları akademik öz yeterlik inancının, akademik performansın güçlü bir yordayıcısı olduğunu (Zajacova, Lynch ve Espenshadet, 2005) ve öz yeterliğin akademik başarıyla ilişkili olduğunu ortaya koymaktadır (Bandura, Barbaranelli, Caprara ve Pastorelli, 1996; Choi, 2005; Usher ve Pajares, 2006b; Zimmerman, Bandura ve Martinez-Pons, 1992). Landis, Altman ve Cavin (2007) de çalışmalarında, öz yeterlik inancını akademik başarıyla ilişkili bulmakta; yüksek öz yeterlik inancının, azimli, başarılı bir öğrencide bulunması gereken bir özellik olduğunu belirtmektedir. Vrungt, Langereis ve Hoogstraten'in (1997) araştırma bulguları ise, akademik öz yeterliğin, sınav performansına doğrudan değil, izlenen amaçlar yoluyla dolaylı katkısı olduğunu ortaya koymaktadır. Cassidy ve Eachus'un (2000) araştırmasında da, akademik öz yeterlik inancı ile akademik

başarı arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Bu araştırmada akademik öz yeterliğin akademik başarının doğrudan yordayıcısı olmadığı belirtilmektedir.

Başarıyı birçok değişken etkilemektedir ve öz yeterlik inancı, bunlardan yalnızca birisi olarak düşünülebilir. Birey gerekli bilgi ve becerilere sahip olmadığında, yüksek öz yeterlik yüksek performans oluşturamaz (Schunk, 1991). Zimmerman, Bandura ve Martinez-Pons'un (1992) araştırmasında, öz düzenleyici öğrenme yeterliği, akademik başarı yeterliği ve akademik başarının birbiriyle ilişkili olduğunu gösteren bulgular elde edilmiştir. Öğretmen adaylarının öz yeterlik inançlarından başka; öğrenme becerileri, öz düzenleme yeterlikleri ve güdülenme düzeyleri gibi başarıya etki eden diğer değişkenlerin de akademik başarıları ile ilişkili olduğu düşünülebilir.

Öğrencilerin geçirdikleri öğrenme yaşantılarının da başarılarında önemli rolünün olduğunu dikkate almak gerekir. Öğrencilerin öz yeterlik inançlarının öğretim yaşantılarındaki değişimlere duyarlı olduğu; öğrencilerin akademik yeterliklerinin gelişmesinde ve kullanılmasında nedensel rol oynadığı belirtilmektedir (Zimmerman, 2000). Öğrencilerin yüksek öz yeterlik inancına sahip olmalarına karşılık, geçirdikleri yaşantıların bilgi ve beceri kazandırmada çok yeterli olmaması yüksek akademik başarıya sahip olamamalarına neden olmuş olabilir. Akademik öz yeterlik inançlarının akademik başarılarına göre farklılaşmamasının bir nedeni de öğrencilerin üniversitedeki genel akademik başarı ortalamasına ve genel akademik öz yeterlik inançlarına dayalı verilerin kullanılmasından kaynaklanmış olabilir. Belli bir ders ya da alanla ilgili başarı düzeyi ve öz yeterlik düzeyi özel ölçümlerle belirlendiğinde aynı sonuçlar elde edilmeyebilir. Meta analiz çalışmaları, özel akademik öz yeterlik ölçümlerinin, daha genel ölçümlere göre, akademik sonuçlar üzerinde daha güçlü etkisi olduğunu belirtmektedir (Zajacova, Lynch ve Espenshade, 2005).

Araştırmalarda farklı araştırma bulgularının elde edilmesinin nedeni, farklı sosyo-kültürel çevreden kaynaklanabilir. Bandura'ya (2002) göre toplumdaki hızlı kültürel ve teknolojik değişimler insanların inançlarında, değerlerinde, sosyal rollerinde ve davranış stillerinde önemli değişimleri beraberinde getirmektedir. Öz yeterlik inançları kültürel ortama göre farklılık göstermektedir. Ayrıca, Tschannen-Moran ve Woolfolk Hoy (2001) yeterlik inancının, demografik değişkenlerden daha çok, okul içi değişkenlerden etkilendiğini belirtmektedir.

Sonuç olarak bu araştırmada, sınıf öğretmeni adaylarının akademik öz yeterlik inançları belirlenmeye ve farklı değişkenler açısından karşılaştırılmaya çalışılmıştır. Sınıf öğretmeni adaylarının akademik öz yeterlik inançları yüksek düzeydedir. Bu inançlar; yaş, sınıf düzeyi, KPSS'ye girip öğretmen olma düşüncesi gibi değişkenlere göre farklılık göstermektedir. Bundan sonraki araştırmalarda, farklı alanlarda öğrenim gören öğretmen adaylarının akademik öz yeterlik inançları belirlenebilir ve birbiriyle karşılaştırılabilir. Ayrıca, öğretmen adaylarının akademik öz yeterlik inançları üzerinde; güdülenme, öğrenme stratejileri gibi bu araştırmada ele alınmayan başka değişkenlerin etkisi de araştırılabilir.

Kaynakça

- Akbaş, A. ve Çelikkaleli, Ö. (2006). Sınıf öğretmeni adaylarının fen öğretimi öz-yeterlik inançlarının cinsiyet, öğrenim türü ve üniversitelerine göre incelenmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(1), 98-110.
- Altunçekiç, A., Yaman, S. ve Koray, Ö. (2005). Öğretmen adaylarının öğretmen öz-yeterlik inanç düzeyleri ve problem çözme becerileri üzerine bir araştırma (Kastamonu ili örneği). *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 13(1), 93-102.
- Bandura, A. (2002). Social cognitive theory in cultural context. *Applied Psychology: An International Review*, 51(2), 269-290.

- Bandura, A. (1994). Self-efficacy. In V. S. Ramachaudran (Ed.), *Encyclopedia of human behavior* (Vol. 4, pp. 71-81). New York: Academic Press. (Reprinted in H. Friedman [Ed.], *Encyclopedia of mental health*. San Diego: Academic Press, 1998). Word format here. Retrieved from <http://www.des.emory.edu/mfp/BanEncy.doc>
- Bandura, A., Barbaranelli, C., Caprara, G. V., & Pastorelli, C. (1996). Multifaceted impact of self-efficacy beliefs on academic functioning. *Child Development*, 67, 1206-1222.
- Bong, M. (2004). Academic motivation in self-efficacy, achievement goal orientations and attributional beliefs. *The Journal of Educational Research*, 97(6), 287-297.
- Cassidy, S., & Eachus, P. (2000). Learning Style, academic belief systems self-report student proficiency and academic achievement in higher education. *Educational Psychology*, 20(3), 307-320.
- Choi, N. (2005). Self-efficacy and self-concept as predictors of college students' academic performance. *Psychology in the Schools*, 42(2), 197-205.
- Deryakulu, D. (2004). Epistemolojik inançlar. İçinde: Kuzgun, Y. ve Deryakulu, D. (Editörler), *Eğitimde bireysel farklılıklar* (ss. 259-287). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Durdukoca, Ş. F. (2010). Sınıf öğretmeni adaylarının akademik öz yeterlik algılarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Dergisi*, 10(1), 69-77.
- Erdem, M. (2008). Karma öğretmenlik uygulaması süreçlerinin öğretmen adaylarının öğretmenlik öz yeterlik ve epistemolojik inançlarına etkisi. *Eğitim Araştırmaları Dergisi (Eurasian Journal of Educational Research)*, 30, 81-98.
- Hazır-Bıkmaz, F. (2004a). Öz yeterlik inançları. İçinde: Kuzgun, Y. ve Deryakulu, D. (Editörler) *Eğitimde bireysel farklılıklar* (ss. 289-314), Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Hazır-Bıkmaz, F. (2004b). Sınıf öğretmenlerinin fen öğretiminde öz-yeterlilik inancı ölçeğinin geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Milli Eğitim Dergisi*, 161. 10 Nisan 2009 tarihinde, <http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/161/bikmaz.htm> adresinden edinilmiştir.
- Jackson, J. W. (2002). Enhancing self-efficacy and learning performance. *The Journal of Experimental Education*, 70(3), 243-254.
- Jerusalem, M., & Schwarzer, R. (1981). *Fragebogen zur Erfassung von "Selbstwirksamkeit. Skalen zur Befindlichkeit und Personenlichkeit* In R. Schzarzer (Hrsg.). (Forschungsbericht No. 5). Berlin: Freie Universitaet, Institut fer Psychologie.
- Landis, B. D., Altman, J. D., & Cavin J. D. (2007). Underpinnings of academic success: Effective study skills use as a function of academic locus of control and self efficacy. *Psi Chi Journal of Undergraduate Research*, 12(3), 126-130.
- Marsden, H., Carroll M., & Neill, J. T. (2005). Who cheats at university? A self-report study of dishonest academic behaviours in a sample of Australian university students. *Australian Journal of Psychology*, 57(1), 1-10.
- Otacioğlu, S. G. (2008). Müzik öğretmenliği okul deneyimi I uygulamalarına katılan öğretmen adaylarının öz etkililik-yeterlilik düzeylerinin incelenmesi. *C.Ü. Sosyal Bilimler Dergisi*, 32(1), 163-170.
- Özçelik, D. A. (1989). *Test hazırlama kılavuzu*. (2. Basım) Ankara: ÖSYM Eğitim Yay. 5.
- Pajares, F. (1996). Self-efficacy beliefs in academic settings. *Review of Educational Research*, 66 (4), 543-578.

- Senemoğlu, N., Demirel, M., Yağcı, E. ve Üstündağ, T. (2009). Elementary school teachers' self-efficacy beliefs: A Turkish case. *Humanity & Social Sciences Journal*, 4(2), 164-171.
- Schunk, D. H. (1991). Self-efficacy and academic motivation. *Educational Psychologist*, 26 (3&4), 207-231.
- Schunk, D. H., & Pajares, F. (2005) Competence perceptions and academic functioning. In Chapter 6: Handbook of competence and motivation (Edited by Andrew J. Elliot and Carol S. Dweck). New York: The Guilford Press.
- Taşkın, Ç. Ş. ve Hacıömeroğlu, G. (2010). Öğretmen özyeterlik ölçeğinin Türkçeye uyarlanması ve sınıf öğretmeni adaylarının özyeterlik inançları. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 27, 63-75.
- Tschannen-Moran, M., & Woolfolk Hoy, A. (2001). Teacher efficacy: Capturing an elusive construct. *Teaching and Teacher Education*, 17(7), 783–805.
- Usher, E. L., & Pajares, F. (2006a). Sources of academic and self-regulatory efficacy beliefs of entering middle school students. *Contemporary Educational Psychology*, 31, 125-141.
- Usher, E. L., & Pajares, F. (2006b). Inviting confidence in school: Invitations as a critical source of the academic self-efficacy beliefs of entering middle school students. *Journal of Invitational Theory and Practice*, 12, 7-16.
- Vrungt, A. J., Langereis, M. P. & Hoogstraten, J. (1997). Academic self-efficacy and malleability of relevant capabilities as predictors of exam performance. *Journal of Experimental Education*, 66 (1), 61-72.
- Yaşar, Ş., Gültekin, M., ve Ersoy, A. (2006). *Self-efficacy perceptions of teacher candidates in the primary school teacher training program regarding subject area teaching*, Paper presented at The Second World Curriculum Studies Conference, May 21-24, 2006 Tampere, Finland.
- Yılmaz, M., Gürçay, D. ve Ekici, G. (2007) Akademik özyeterlik ölçeğinin Türkçeye uyarlanması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (H. U. Journal of Education)*, 33, 253-259.
- Yılmaz, K. ve Çokluk Bökeoğlu, Ö. (2008). İlköğretim okulu öğretmenlerinin yeterlik inançları. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 41 (2), 143-167.
- Zajacova, A., Lynch, S. M., & Espenshadet, T. J. (2005). Self-efficacy, stres and academic success in college. *Research in Higher Education*, 46(6), 677-698.
- Zimmerman, B. J. (2000). Self-efficacy: An essential motive to learn. *Contemporary Educational Psychology*, 25, 82-91.
- Zimmerman, B. J., Bandura, A., & Martinez-Pons, M. (1992). Self-motivation for academic attainment: The role of self-efficacy beliefs and personal goal setting. *American Educational Research Journal*, 29(3), 663-676.

EXTENDED ABSTRACT

Academic self-efficacy denotes the belief of a student in his self-capability to successfully complete an academic task (Solberg et al. 1993; Zimmerman 1995; cited by Yılmaz, Gürçay and Ekici, 2007). These beliefs also determine the performance that the individual will exhibit, in a particular circumstance. Strong academic self-efficacy beliefs in prospective primary school teachers may play a critical role in their performances throughout their learning and teaching periods. Therefore, the need is obvious for determining the academic self-efficacy beliefs of prospective primary school teachers

and organizing their lifestyles in such a manner that supports for the improvement of their academic self-efficacy beliefs.

In this study, the aim has been to determine the levels of academic self-efficacy beliefs in prospective primary school teachers and figure out if or not such beliefs tend to differentiate according to miscellaneous variables. Stepping on this overall objective, answers were sought to the following questions:

1. What are the levels of academic self-efficacy beliefs of prospective primary school teachers?
2. Is there any significant difference between academic self-efficacy beliefs of prospective primary school teachers by gender, age, class grade and preferences in time of university placement tests and by their personal insights as to whether they would become teachers upon successfully passing the KPSS test?

The study was conducted in survey model. This research was conducted in the 2008-2009 academic year, with 148 Primary School Teaching Department students (91 females, 57 males) at Dumlupinar University. "The Academic Self-Efficacy Scale", which was originally developed by Jerusalem and Schwarzer (1981) and adapted to Turkish by Yılmaz, Gürçay and Ekici (2007) was used as the data collection instrument. The Scale, which is single dimensional, consisted of seven items. Cronbach-alpha value is 0.79. (Yılmaz, Gürçay and Ekici, 2007). In this study, Cronbach alpha reliability coefficient for the scale was calculated as $\alpha=0.62$. Descriptive statistics, t tests, one-way variance analysis, Scheffe Test, Kruskal Wallis's H and Mann Whitney's U tests were employed for data analysis.

According to the findings of this study, the opinions of prospective primary school teachers relating to their academic self-efficacy beliefs correspond at "it suits me" level of the scale. Judging by the resultant analysis of data, it can be concluded that the academic self-efficacy beliefs of prospective primary school teachers retain a high level, in general. The most prominent belief among the prospective teachers is the one that associated success with good preparation for the tests. On the other hand, the item with lowest level of beliefs seems to be the one phrased as, "I cannot think of any test in which I can fail".

A review of academic self-efficacy beliefs of prospective teachers based on different variables revealed that there have been significant differences in self-efficacy beliefs based on such variables as age, class grade or the thought of earning the title of teacher after passing KPSS test, among others. Twenty-two years old or older prospective primary school teachers have beliefs for academic self-efficacy at higher levels than those of the 20 to 21-age range. With an investigation based on class grade the academic self-efficacy beliefs of prospective teachers already receiving education at fourth grade of the university appear to be at higher levels than those of enrollments of the lower grades. It may therefore be concluded that the academic self-efficacy beliefs of prospective teachers gain more strength at grade four and at or above an age of twenty-two. This finding can be associated with the proficiencies gained by students of this category, as a result of their life experiences. Moreover, the academic self-efficacy beliefs of prospective primary school teachers who envision to earn the title and position thereof after successfully passing KPSS test are at significantly higher levels than those of prospective primary school teachers who share the idea that they would become teachers after several KPSS test trials. It may therefore be concluded that the academic self-efficacy beliefs are associated with the expectations of becoming a teacher after passing the KPSS test with a good score. The academic self-efficacy beliefs of prospective primary school teachers vary significantly according to their overall academic performance at the university and their preference in Programme of Primary School Education.

In conclusion, the academic self-efficacy beliefs of prospective primary school teachers retain a high level. These beliefs are stronger in teacher candidates who expect to earn their titles after successfully passing the KPSS test and who are at or above twenty-two years of age. Further studies similar to this one, which may support the findings delineated herein, can be realized at larger scales and with different samples. But there is the obvious need for further research and studies on academic self-efficacy beliefs of prospective primary school teachers according to some other variables, which are not specifically addressed by this study.